

philharmonie zuidnederland

Studium Chorale, Martijn Dendievel · dirigent

Peter Gijsbertsen · tenor, Raoul Steffani · bariton

Barmhartigheid ten strijde

• vrijdag 15 september | THEATER AAN HET VRIJTHOF | 20.00 - 21.15 uur

John Adams 1947

The Wound-Dresser (1988)

voor bariton en kamerorkest

Ralph Vaughan Williams 1872-1958

Fantasia on a Theme by Thomas Tallis (1910)

Benjamin Britten 1913-1976

Cantata misericordium, opus 69 (1963)

voor tenor, bariton, koor, strijkkwartet,
strijkorkest, piano, harp en pauken

Barmhartigheid ten strijde

Muziek kan griezelig accuraat inspelen op emoties. Medeleven en muziek lijken dan ook onafscheidelijk verbonden te zijn. Componeren doe je niet om haat of afkeer te verspreiden, wel om te troosten of om gedeelde zorgen te uiten. Barmhartigheid is de troef van religieuze muziek en van elk muziekstuk over grote maatschappelijke drama's, maar het thema hoeft er niet dik bovenop te liggen; alleen al het feit dat je al luisterend tijd met anderen deelt is een vorm van meeleven, met elkaar en met de componist.

John Adams

The Wound-Dresser

De Amerikaan John Adams maakt daar met *The Wound-Dresser* een intieme aangelegenheid van. Hij baseerde zich op het gelijknamige gedicht van zijn landgenoot Walt Whitman, die tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog als vrijwilliger in militaire ziekenhuizen werkte. De versregels beschrijven op niet-sentimentele, maar indringende wijze de taken die Whitman verrichtte, van wondverzorging tot stervensbegeleiding. "Het is", aldus Adams, "de intiemste, meest beeldende en ontroerende sfeertekening van zorgverlening die ik ken."

Extra uitdagend voor een componist is de combinatie van het aardse en het spirituele: Whitmans gedicht omvat zowel realistische details als toespelingen op het spirituele, de dood en de eeuwigheid. Adams neemt hier meer stilistische vrijheid dan in de *minimal music* waarmee hij bij het grote publiek doorbrak. Je hoort bovenal een componist die excelleert in harmonische warmte en, door zijn opera-ervaring, het toonzetten van dichtregels, waarbij hij – net als Whitman – effectbejag en overdrijving uit de weg gaat. Maar ondertussen getuigen tekst en muziek van grote betrokkenheid. Whitmans dagelijkse confrontatie met fysiek en mentaal oorlogsleed doet de emoties halverwege het gedicht hoog oplopen. Hier stuwt Adams zijn ritmes op tot koortsachtige intensiteit, waarbij een priemende solotrompet de tekstregels een scherp randje geeft. Aangrijpender nog is het serene slot: het illustreert perfect wat een paar troostrijke woorden en simpele klanken kunnen doen.

BARMHARTIGHEID

KUNSTENFESTIVAL

**MUSICA
SACRA**

Maastricht

15 - 17 sept 2023

John Adams · *The Wound-Dresser*

Bearing the bandages, water and sponge,
Straight and swift to my wounded I go,
Where they lie on the ground after the battle brought in,
Where their priceless blood reddens the grass, the ground,
Or to the rows of the hospital tent, or under the roof'd hospital,
To the long rows of cots up and down each side I return,
To each and all one after another I draw near, not one do I miss,
An attendant follows holding a tray, he carries a refuse pail,
Soon to be fill'd with clotted rags and blood, emptied, and fill'd again.

I onward go, I stop,
With hinged knees and steady hand to dress wounds,
I am firm with each, the pangs are sharp yet unavoidable,
One turns to me his appealing eyes – poor boy! I never knew you,
Yet I think I could not refuse this moment to die for you, if that would save you.

On, on I go, (open doors of time! open hospital doors!)
The crush'd head I dress, (poor crazed hand tear not the bandage away,)
The neck of the cavalry-man with the bullet through and through I examine,
Hard the breathing rattles, quite glazed already the eye, yet life struggles hard,
(Come sweet death! be persuaded O beautiful death! In mercy come quickly.)

Carver Hospital in Washington, dat Walt Whitman onder meer bezocht

From the stump of the arm, the amputated hand,
I undo the clotted lint, remove the slough, wash off the matter and blood,
Back on his pillow the soldier bends with curv'd neck and side falling head,
His eyes are closed, his face is pale, he dares not look on the bloody stump,
And has not yet look'd on it.

I dress a wound in the side, deep, deep,
But a day or two more, for see the frame all wasted and sinking,
And the yellow-blue countenance see.

I dress the perforated shoulder, the foot with the bullet-wound,
Cleanse the one with a gnawing and putrid gangrene, so sickening, so offensive,
While the attendant stands behind aside me holding the tray and pail.

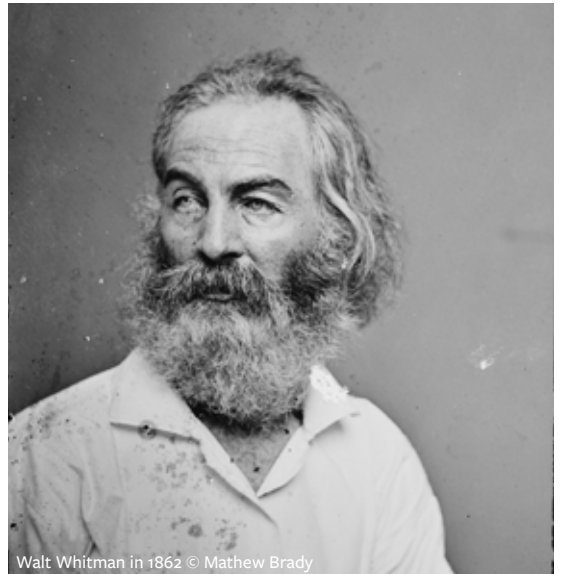
I am faithful, I do not give out,
The fractur'd thigh, the knee, the wound in the abdomen,
These and more I dress with impassive hand, (yet deep in my breast a fire, a burning flame.)

Thus in silence in dreams' projections,
Returning, resuming, I thread my way through the hospitals,
The hurt and wounded I pacify with soothing hand,
I sit by the restless all the dark night, some are so young,
Some suffer so much, I recall the experience sweet and sad,
(Many a soldier's loving arms about this neck have cross'd and rested,
Many a soldier's kiss dwells on these bearded lips.)

tekst · ontleend aan *The Wound-Dresser* van Walt Whitman (1819-1892)

John Adams © Margareta Mitchell

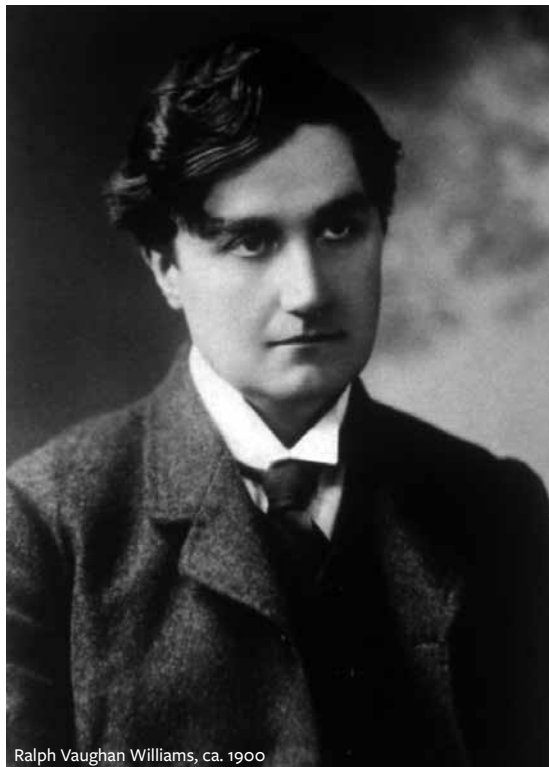
Walt Whitman in 1862 © Mathew Brady

Ralph Vaughan Williams

Fantasia on a Theme by Thomas Tallis

“Een componist moet zich niet afsluiten”, vond Ralph Vaughan Williams, “hij moet samenleven met zijn medemensen en zijn kunst een uiting maken van al wat in de maatschappij leeft.” Oftewel: kunst is van en voor iedereen, een opvatting die later ook door Benjamin Britten zou worden gehuldigd.

Om aan te haken bij de actualiteit groef Vaughan Williams opmerkelijk genoeg vaak diep in het verleden: hij liet zich inspireren door Engelse componisten uit vroeger tijden en verdiepte zich in traditionele volksliederen. Ze waren volgens hem een lichtend voorbeeld nu concertmuziek een ronduit elitaire kunstvorm was geworden: in al die eeuwenoude melodieën vond je de zoekgeraakte directheid en trefzekerheid terug. “De Engelse muziek is bijzonder rijk, maar we hebben haar verdrongen door de misplaatste opvatting van ‘Engels fatsoen’, waardoor wij altijd bang zijn om iets buitenissigs te doen”, schreef hij. “De bedenkers en zangers van volksliederen waren er niet op uit om een *novelty* te creëren of om op een festival door

Ralph Vaughan Williams, ca. 1900

iedereen gezien te worden; zij zongen, speelden en componeerden gewoon omdat ze dat wilden.”

Inderdaad stond de Engelse concertmuziek er rond 1900 niet florissant bij. Behalve Edward Elgar bood het land nauwelijks concurrentie voor de indrukwekkende muziekproductie in Frankrijk, Duitsland en Italië, totdat Vaughan Williams de stoflagen wegblijs.

Onophoudelijk speurend naar authentieke Engelse liederen stuitte hij in een oud psalmenboek op een melodie van renaissancecomponist Thomas Tallis. Een nieuwe bestemming voor het gezang was snel gevonden: hij werkte het in *The Pilgrim's Progress*, zijn opera op een zeventiende-eeuwse christelijke allegorie over een reiziger die zich onderwerpt aan anderzins gastvrijheid, of het gebrek daaraan. Maar bovenal werd het de basis voor de *Fantasia on a Theme by Thomas Tallis*, het werk dat hem internationaal aanzien gaf. Hierin herkenden zijn landgenoten een geïdealiseerd Engeland: vredig, landelijk en trots tegelijk. Ook in het buitenland meenden velen hier een ‘typisch Engels’ geluid te horen. Het klankbeeld is melodieus, de expressie is rijk maar beheerst – Duitsromantische uitbarstingen ontbreken – en onder de oppervlakte sluimert een diepgewortelde religiositeit. Muziekcriticus John Fuller Maitland prees het werk kort na de première aldus: “Je twijfelt voortdurend of je naar iets heel ouds of heel nieuws zit te luisteren, maar dat maakt de *Fantasia* juist zo aantrekkelijk.” Overigens kon de componist niet blindelings vertrouwen op een standaardbezetting. Hij schreef het werk niet voor de concertzaal, maar voor uitvoering in de kathedraal van Gloucester. Om de galmende akoestiek aldaar effectief te bespelen verdeelde hij de bezetting over een strijkkwartet en twee strijkorkesten.

“De Engelse muziek is bijzonder rijk, maar we hebben haar verdrongen door de misplaatste opvatting van ‘Engels fatsoen’, waardoor wij altijd bang zijn om iets buitenissigs te doen.”

Ralph Vaughan Williams

Benjamin Britten

Cantata misericordium

Meer nog dan voor Vaughan Williams was voor Benjamin Britten maatschappelijke betrokkenheid een absolute voorwaarde om te componeren. Als overtuigd pacifist en homoseksueel voelde hij zich in het oerconservatieve Engeland uitgedaagd tot stellingname, zij het niet op een dwarse manier. Voor Britten moest muziek invoelbaar en begrijpelijk zijn, iets wat bij veel van zijn na-oorlogse tijdgenoten niet het geval was. Hij bleek dan ook in staat om een breed publiek te bereiken met muziek die pijnlijke onderwerpen (en, soms, schurende klanken) niet uit de weg gaat.

Toen het Rode Kruis ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan in 1963 een compositieopdracht verstrekke was Britten de ideale keuze: een geëngageerde én geliefde componist die recentelijk nog zijn humanitaire inborst had gedemonstreerd met het aangrijpende en grimmige *War Requiem*. De *Cantata misericordium* ('Cantate van

de barmhartigheden'), het nieuwe werk, werd een milde tegenhanger daarvan: ook gecomponeerd voor solisten, koor en orkest, maar kleiner bezet en vriendelijker van sfeer. Als onderwerp koos Britten het bijbelverhaal van de barmhartige Samaritaan. Opmerkelijk genoeg wordt die in het Latijn gezongen, om het internationale, universele karakter van het Rode Kruis te onderstrepen. Toch is het verhaal prima te volgen. Het koor vertelt en becommentarieert, de bariton vertolkt de rol van de reiziger die aan het begin door bandieten wordt gemolesteerd en beroofd, de tenor is de Samaritaan die als enige bereid is het slachtoffer te helpen en in een herberg onder te brengen. De eerdere passanten die de gewonde reiziger aan zijn lot overlieten – een priester en een Leviet – worden door het koor genoemd, maar kregen van Britten geen zangpartij, wat hun laksheid extra pijnlijk maakt, want "niks doen is precies het vergrijp waartegen dit werk protesteert", zoals Britten-expert Peter Evans schrijft.

toelichting · Michiel Cleij

Benjamin Britten · *Cantata misericordium*

CHORUS

Beati misericordes

Beati qui dolore corporis afflictis succurrunt.

Audite vocem Romani:

TENOR

'Deus est mortali iuvare mortalem.'

CHORUS

Audite vocem Iudaei:

BARYTONUS

'Proximum tuum, sicut te ipsum, ama.'

TENOR ET BARYTONUS

At proximus meus quis est?

CHORUS

Iesu parabola iam nobis fiat fabula

En Viator qui descendit ab Ierusalem in Iericho.

CHORUS

Blessed are the merciful.

Blessed are those who succour the afflicted in body.

Hear the voice of a Roman:

TENOR

'For man to love man is God'.

CHORUS

Hear the voice of a Jew:

BARITONE

'Thou shalt love thy neighbour as thyself'.

TENOR AND BARITONE

But who is my neighbour?

CHORUS

Let us enact now a parable of Jesus.

Behold a traveller going down from Jerusalem to Jericho.

VIATOR (BARYTONUS)

Ah quam longa est haec via, quam per deserta loca.
Terret me solitudo, terret omnis rupes, omne arbustum.
Insidias timeo. Heus, asine, propera, propera.

CHORUS

Cave, Viator, cave! Latent istis in umbris latrones.
Iam prodeunt, iam circumstant.
Cave, Viator, cave!

VIATOR

Qui estis homines? Cur me sic intuemini? Atat! Plaga!
Atatae! Pugnis, fustibus vapulo. Iam spoliior, nudor.
Quo fugit asinus? Eheu relinquer humi prostratus,
semivivus, solus, inops.

CHORUS

Ubi nunc latrones isti? Quam cito ex oculis elapsi sunt.
Solitudo ubique, solitudo et silentium.
Quis huic succurret in tanta vastitate?

TRAVELLER (BARITONE)

Ah how long this way is, how desolate the country!
I am afraid of the solitude, of every rock, of every shrub.
I fear an ambush. Hey, donkey, hurry, hurry.

CHORUS

Beware, traveller, beware! Robbers are lurking in those
shadows. Now they are coming forward, now they are
surrounding you. Beware, traveller, beware!

TRAVELLER

What men are you? Why do you look at me like that?
Oh, a blow! Oh! Oh! Fists and cudgels! Robbed and
stripped! Where has my donkey gone? Alas, I am left
prostrate on the ground, half dead, alone, helpless.

CHORUS

Where have those robbers gone? How quickly they have
vanished. Solitude everywhere, solitude and silence.
Who will help this man in such a wilderness?

Passage of time (orchestra)

Benjamin Britten

CHORUS

Bono nunc animo es, Viator: nam tibi appropinquat
iter faciens qui habitu est sacerdos.
Is certe sublevabit. Compella eum.

VIATOR

Subveni, ah subveni: ne patere me mori.

CHORUS

Dure sacerdos, quid oculos avertis?
Quid procul praeteris? Ut praeteris,
ut abit ex oculis homo sacerrimus.

Passage of time (orchestra)

CHORUS

En alter in conspectum venit. Tolle rursus,
abiecte, animos. Qui accedit est Levita.
Is certe sublevabit.

VIATOR

Fer opem, fer opem atrociter mihi vulnerato.

CHORUS

O ferrea hominum corda! Hic quoque conspexit
iacentem, praeteriit, acceleravit gradum. Timetne
cadaveris ne tactu polluat? I nunc, sacrosancte Levita,
cordis tui praescriptiones inhumanas observa.

Passage of time (orchestra)

CHORUS

Ecce, tertius apparet – sed languescit spes auxilii:
nam propior videtur esse contemptus Samaritanus.
Quid interest Samaritani Iudae in negotia suscipere
molesta?

VIATOR

Miserere mei, hospes, afflicti.

SAMARITANUS (TENOR)

Ah, di boni! Quid audio? Quid ante pedes iam video?
Iacet hic nescio quis immania passus.
Age, primum haec vulnera adligem.
Ubi mihi vinum? Ubi oleum? Sursum, iam sursum
imponam te in tergum iumentum mei.

CHORUS

Be of good cheer, traveller: there is someone
approaching along the road who by his dress is a priest.
Surely he will rescue you. Hail him.

TRAVELLER

Help, oh help me: do not let me die.

CHORUS

Hard-hearted priest, why do you look away, why do you
pass by on the other side? See, he is passing by,
he is vanishing from sight, the accursed holy man!

CHORUS

Look, another is coming in sight. Raise your spirits,
outcast, again. The man who is coming is a Levite.
He surely will rescue you.

TRAVELLER

Give me aid, give me aid; I am terribly wounded.

CHORUS

Oh the hard hearts of men! This one too saw him lying
there, passed by and hastened his pace. Is he afraid of
being polluted by touching a corpse? Go on, sacrosanct
Levite, observe the inhuman prescriptions of your heart.

CHORUS

See now, a third is appearing – but hope of relief is fading:
for from near he is seen to be only a despised Samaritan.
What interest has a Samaritan in raking up
the troublesome affairs of a Jew?

TRAVELLER

Pity me, stranger, pity me: I am suffering.

SAMARITAN (TENOR)

Ah, good gods! What do I hear? What do I see before
my feet? Here lies someone who has been horribly treated.
Come, first let me bind up these wounds.
Where is my wine, my oil? Up, now I will lift you up
on to the back of my beast.

CHORUS

Vincit, ecce, vincit tandem misericordia.
Hic pedes ipse comitatur eum in deversorium.

SAMARITANUS

Ohe, caupo, siquid audis: aperi portam.
Viatorem adfero a latronibus spoliatum.
Aperi, quaeso... Benigne.
Para nobis cenam, caupo, para cubiculum, amabo.
Mihi cras abeundum erit. Cura hunc dum convalescat.
Dabo tibi duos denarios.

VIATOR

Iam rursus revivesco. Iam spes in animum redit.
Optime hospitem, quis es? Unde es gentium?
Salvus quomodo tibi gratias referam dignas?

SAMARITANUS

Quis sim, unde sim gentium, parce quaerere.
Dormi nunc, amice, dormi: iniuriarum obliviscere.

CHORUS

Mitis huius adiutoris qui servavit saucium.
Proximumque sibi duxit hospitem incognitum.
O si similes existant ubicumque gentium!
Morbus gliscit, Mars incedit,
fames late superat;
Sed mortales, alter quando alterum sic sublevat,
e dolore procreata caritas consociat.

TENOR ET BARYTONUS

Quis sit proximus tuus iam scis.

CHORUS

Vade et tu fac similiter.

tekst · Patrick Wilkinson (1907-1985)

CHORUS

Triumph! Mercy is triumphing at last. This man is
accompanying him to an inn himself on foot.

SAMARITAN

Ho, innkeeper, do you hear? Open the door.
I have with me a traveller who has been stripped by
robbers. Open, please... Thank you.
Prepare us supper, innkeeper, and a room, please.
Tomorrow I shall have to go on. Look after this man
till he gets better. I will give you two denarii.

TRAVELLER

I am coming back to life again. Hope is reviving in me.
Best of strangers, who are you? From what people do
you come? I am saved, and how can I thank you worthily?

SAMARITAN

Who I am, and what my people, ask no more.
Sleep now, my friend, sleep: forget your injuries.

CHORUS

O that men like this gentle helper, who saved a wounded
man and treated as his neighbour an unknown stranger,
may be found all over the world!
Disease is spreading, war is stalking,
famine reigns far and wide.
But when one mortal relieves another like this,
charity springing from pain unites them.

TENOR AND BARITONE

Who your neighbour is, now you know.

CHORUS

Go and do likewise.

Biografieën

philharmonie zuidnederland

Philharmonie zuidnederland, opgericht in 2013, is een flexibel symfonieorkest dat geroemd wordt om de kwaliteit, het hechte samenspel en het enthousiasme. Het orkest geeft concerten in de regio Zuid-Nederland en daarbuiten. Daarbij presenteert philharmonie zuidnederland het volledige symfonische repertoire met spannende, ontroerende, groots bezette, geliefde en intieme meesterwerken. Ook maakt het orkest zich sterk voor innovatie met vernieuwende cross-over concertprogramma's zoals *Spicy Classics* en door de verbinding met het bedrijfsleven aan te gaan tijdens *Leading the South*. Verder is educatie een wezenlijk onderdeel van de activiteiten van het orkest. Met goede muziekprogramma's voor scholieren van alle leeftijdsgroepen kunnen kinderen en jongeren van dichtbij kennismaken met de kracht en magie van muziek en wordt talentontwikkeling van de musici van morgen gestimuleerd. Op deze manier bouwt philharmonie zuidnederland aan een duurzame, muzikale toekomst van de regio Zuid-Nederland.

Studium Chorale

Studium Chorale is vanaf 2005 actief als professioneel kamerkoor. De producties worden geleid door artistiek leider Hans Leenders of door gespecialiseerde gast-dirigenten. Het koor werd in 1972 opgericht en behoort tot de toonaangevende kamerkoren in Nederland.

De bezetting van Studium Chorale varieert van acht tot veertig zangers al naar gelang de eisen die het repertoire stelt. De zangers zijn afkomstig uit Nederland, Vlaanderen en Duitsland. Het zeer brede repertoire omvat vijf eeuwen koorcultuur, van polyfonie uit de Renaissance tot de nieuwste opdrachtwerken. Het koor verzorgde wereldpremières van composities van Henry Delnooz, Jean Lambrechts, Ton de Leeuw, Jo van den Booren, Lowell Dijkstra, Jeanne Demessieux, Daan Manneke, Roderik de Man, Marijn Simons, Hans Leenders, Vic Nees, Andries van Rossem en Niels Rønsholdt.

Studium Chorale werkt geregeld samen met ensembles en orkesten als Ensemble 88, Florilegium Musicum, de Nieuwe Philharmonie Utrecht, de Staatsphilharmonie Nürnberg en philharmonie zuidnederland, en met talrijke vocale en instrumentale solisten.

De afgelopen jaren werd het ensemble geleid door gast-dirigenten Ed Spanjaard, Steffen Schreyer, Erik Van Nevel, Andrew Parrott, Paul Goodwin, Johannes Leertouwer, Marcus Bosch en Reinbert de Leeuw.

Het koor bracht cd's uit met muziek van Marcus Teller, Daan Manneke, Jan Welmers en Niels Rønsholdt.

Concerten van Studium Chorale zijn geregeld (live) te beluisteren via NPO Klassiek. Het koor is cultuurplaninstelling van de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht.

SOPRAAN	Loes van Schothorst, Mette Rooseboom Elke Janssens, Elisabeth Blom, Margarita Dudcaka, Valérie Stammel
ALT	Martina van Westen, Hebe de Champeaux, Ann Baptist, Klaartje van Veen, Nima Pournaghshband, Valeria Boermistrova
TENOR	Laurens Wyns, Bart Verhagen, Guido Groenland, Francis Ng, Raimonds Linājs, Jens Krekeler
BAS	Peter-Paul van Beekum, Galen Dole, Kyle Bejnerowicz, Andrew Hopper, Jeroen Spitteler, Guido Janssen

Martijn Dendievel • dirigent

De Vlaamse dirigent Martijn Dendievel groeide op in een muzikantenfamilie. Aanvankelijk speelde hij viool. Hij wisselde naar cello en volgde lessen slagwerk en klavecimbel aan het Stedelijk Conservatorium Brugge. Als paukenist en cellist deed hij ervaring op in verschillende jeugdorkesten. Op bijna vijftienjarige leeftijd werd hij toegelaten tot het Koninklijk Conservatorium in Brussel, waar hij vier jaar later met onderscheiding een bachelor muziekschriftuur (harmonie, contrapunt, fuga) behaalde. Juli vorig jaar sloot hij zijn master orkestdirectie af aan de Hochschule für Musik 'Franz Liszt' in Weimar. Masterclasses volgde hij bij Bernard Haitink, Iván Fischer, Paavo Järvi en Christian Thielemann.

Martijn Dendievel is Associate Conductor bij Symfonieorkest Vlaanderen en winnaar van de Deutsche Dirigentenpreis 2021. In hetzelfde jaar won hij ook de eerste Conductors' Academy van het Tonhalle-Orchester Zürich en was hij finalist in de Donatella Flick Competition bij het London Symphony Orchestra. In juni 2022 werd hij laureaat van de eerste editie van de International Conducting Competition Rotterdam.

Van 2016 tot 2020 was Martijn Dendievel eerste gast-dirigent van het Akademisches Orchester Halle. Verder is hij geregeld te gast bij orkesten als het Orchestra del Teatro Comunale Bologna en philharmonie zuidnederland. Voorts leidde hij onder meer het Tonkünstler-Orchester Wien, Orchestra Sinfonica Siciliana, Sinfonia Varsovia, het Belgian National Orchestra en de Hofer Symphoniker.

Peter Gijsbertsen · tenor

Peter Gijsbertsen ontving in 2018 de Nederlandse Muziekprijs, de hoogste onderscheiding die door de Nederlandse Staat aan klassieke musici wordt toegekend. Ook ontving hij de John Christie Award (Glyndebourne, 2007), was hij drievoudig prijswinnaar op de International Vocal Competition ('s-Hertogenbosch, 2012) en winnaar van de Schallplattenpreis (2016). Zijn repertoire omvat muziek uit alle klassieke genres en daarbuiten.

Op het concertpodium soleerde Peter Gijsbertsen in onder meer Mahlers *Das Lied von der Erde* (Symfonieorkest Vlaanderen), *Die Schöpfung* van Haydn (Brussels Philharmonic), de *Matthäus-Passion* van Bach (Koninklijk Concertgebouworkest, uitgebracht op dvd) en *Kammer-*

musik 1958 van Hans Werner Henze (NDR Symfonieorkest Hamburg, uitgebracht op cd).

In opera's vertolkte hij onder meer de titelrol in *L'Orfeo* van Monteverdi, Don José in Bizets *Carmen* (Longborough Festival Opera), Roméo in Gounods *Roméo et Juliette* en Gonzalve in Ravels *L'heure Espagnole* (Opera Zuid), Alfredo in Verdi's *La Traviata* (Scottish Opera), Tamino in Mozarts *Zauberflöte* (Scottish Opera, Nouvel Opéra Fribourg, Opera Zuid), The Novice in *Billy Budd* van Britten (Bolshoi Theatre, Glyndebourne en BAM New York), Janiček in *Dagboek van een verdwenene* van Janáček (Opéra de Lyon/Muziektheater Transparant) en Acis in Händels *Acis en Galatea* (Dorset Opera Festival, Nouvel Opéra Fribourg).

Op cd verschenen opnamen van Peter Gijsbertsen met liederen van onder anderen Strauss, Schubert, Robert en Clara Schumann, Duparc, Mortelmans en Van Hoof. Samen met de Nederlandse mezzosopraan Christianne Stotijn was hij master bij de Udo Reinemann International Masterclasses en de Schlossakademie Hamburg. Nieuwe muziek werd speciaal voor hem geschreven door Bart Visman, Lucas Wiegerink en Thomas Beijer.

Martijn Dendievel © Guido Werner

Peter Gijsbertsen © Maurice Lammaerts van Bueren

Raoul Steffani • bariton

Evenals Peter Gijbetsen is bariton Raoul Steffani winnaar van de Nederlandse Muziekprijs, en wel de meest recente. Afgelopen voorjaar is deze prijs hem toegekend en op 13 oktober vindt de uitreiking plaats in Muziekgebouw aan 't IJ tijdens een concert met Askol|Schönberg. Eerder won Raoul Steffani onder meer de GrachtenfestivalPrijs 2018. Daarnaast is hij lid van Equilibrium, het young artists program van Barbara Hannigan.

Raoul Steffani studeerde aan de Universität für Musik und darstellende Kunst in Wenen en bij Margreet Honig aan de conservatoria van Amsterdam en Tilburg, waar hij summa cum laude afstudeerde. Hij volgde masterclasses bij onder anderen Thomas Hampson, Christa Ludwig, Dame Felicity Lott en Elly Ameling. Van 2016 tot 2018 was hij lid van de Dutch National Opera Academy. Naast zijn zangstudie studeerde Raoul Zweedse taal en cultuur aan de Universiteit van Amsterdam.

Onlangs vertolkte Raoul Steffani de rol van Ramiro in Ravels *L'heure espagnole* (Opéra National de Lyon). Andere recente hoogtepunten zijn de Christuspartij in Bachs *Johannes-Passion* met het Orchestra of the Age

of Enlightenment onder Mark Padmore in Brussel, Parijs en Londen, Mahlers *Lieder eines fahrenden Gesellen* met Ensemble Domestica, Frank Martins *Ode à la musique* met het Radio Filharmonisch Orkest onder Marcus Creed, de Christuspartij in Bachs *Matthäus-Passion* met Phion onder Reinhard Goebel en met philharmonie zuidnederland (aria's) onder Duncan Ward. *Ein deutsches Requiem* van Brahms voerde hij uit met het Residentie Orkest en Anja Bihlmaier. Ook werkte hij met dirigenten als Sir Mark Elder, Vladimir Jurowsky, Sigiswald Kuijken, Ed Spanjaard, Otto Tausk, Jos van Veldhoven en David Zinman.

Deze zomer zong hij de rol van Johann in Massenets *Werther* bij de Bregenzer Festspiele en maakte hij zijn debuut in de Londense Wigmore Hall in Händels *Chandos Anthems*. In seizoen 2023/2024 is hij onder meer solist in de *Negende* van Beethoven bij Phion, geeft hij kerstconcerten met het Nederlands Kamerorkest en vertolkt hij Mozartaria's met het Residentie Orkest en Richard Egarr. Ook heeft hij een grote passie voor het liedrepertoire. Hij gaf recitals bij het Oxford Lieder Festival, in het Concertgebouw en in de Elbphilharmonie Hamburg. Dit seizoen zal hij zijn recitaldebuut maken bij de Schubertiade Wieden in Wenen, bij het LIFE Victoria Festival in Barcelona en brengt hij de Schubert-cyclus *Die schöne Müllerin* met meesterpianist Severin von Eckardstein.

Met pianist Gerold Huber maakte Raoul Steffani twee soloalbums (Challenge Classics): *Deep in a dream* (2018) met vroege werken van Schumann, Grieg, Sibelius en Berg en *Love's Spring* (2021) met liederen en duetten van Robert en Clara Schumann met mezzo Magdalena Kožená. Vorig jaar oktober 2022 verscheen *Sehnsucht* (Alpha Records) met Barbara Hannigan en Camerata RCO, met daarop zijn uitvoering van Bergs *Vier Gesänge opus 2* in een nieuwe orkestratie.

Raoul Steffani © Tessa Posthuma de Boer

Dit concert wordt opgenomen door LI voor uitzending door de NTR op woensdag 20 september aanstaande in het programma Avondconcert (NPO Klassiek).

Salome Kammer & Daan Vandewalle

zaterdag 16 september · 15.30 - 16.30 uur

SINT JANSKERK | € 18 | < 30 jaar € 12,50

Antigone verklankt

Salome Kammer sopraan | Daan Vandewalle piano

Frederic Rzewski Antigone-Legende

Antigone ('de Tegendraadse') was een dochter uit het incestueuze huwelijk van Oedipus. Haar twee broers wedijverden om de troonopvolging en sneuvelen. Oom Kreon verbod om een van hen, Polyneikes ('de Querulant'), te begraven, waardoor die ten prooi zou vallen aan aasdiere. Antigone trotseerde dat verbod, werd zelf veroordeeld tot levende begraving, maar pleegde zelfmoord. Dat is het onderwerp van een van de zeven bewaarde Griekse tragedies van Sophokles. Bertolt Brecht bewerkte deze 2400 jaar later in de vertaling van Hölderlin, nu met Kreon als nazi. Daarnaast schreef hij ook een monoloog – *Antigone-Legende* – om de acteurs tijdens repetities op te warmen. Op die tekst componeerde Frederic Rzewski – in 2016 te gast in Maastricht, en overleden in 2021 – een monodrama van een uur, voor sopraan en piano. Pianist in deze uitvoering is Daan Vandewalle, naaste medewerker en vriend van Rzewski. Zangeres Salome Kammer, ook celliste en actrice, werd wereldwijd bekend als Clarissa Lichtblau in de cultserie *Die zweite Heimat* van haar echtgenoot Edgar Reitz.

Pantus & Friends

zondag 17 september · 15.00 - 16.20 uur

SINT JANSKERK | € 18 | < 30 jaar € 12,50

Parsifal, acte 3

Marc Pantus & Friends

Richard Wagner Parsifal, acte 3

In een bewerking voor drie zangers, harmonium, piano, synthesizer, basgitaar en klokken presenteert dit gezelschap een geheel eigen kijk op de slotacte van Wagners laatste opera *Parsifal*. Deze acte is een wonder van kleur en harmonie, waarin Wagner tot het uiterste gaat, zowel in muzikale als inhoudelijke zin.

De handeling vindt plaats in de huiskamer van een verpleeghuis, bevolkt door patiënten die op de dood wachten en hun verzorgend personeel. Ondertussen klinkt de bedwelmende, meditatieve muziek van Wagner. Een opera als spirituele ervaring in een mystieke omgeving.

musicasacramaastricht.nl

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht. Filmselectie door Lumière Cinema.

DIRECTEUR-BESTUURDER Brigitte van Eck, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht

PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (voorzitter), Jos Leussink (adviseur), Sylvester Beelaert, Bas Geerts, Erwin Roebroeks, Tamar Tarenskeen, Susanne Vermeulen en Saskia Törnqvist
RAAD VAN TOEZICHT Klaartje Peters (voorzitter), Michel Cobben, Barbara de Heer en Bas Huysier

FESTIVALLEIDING & FONDSSENWERVING Erwin Roebroeks MARKETING & PUBLICITEIT Willemijn Doelman en Emmanuel Merkus PRODUCTIE Raf Meijers HOOFDREDACTIE Erwin Roebroeks REDACTIE Philip Leussink, Jacinta Wetzer en Sylvester Beelaert VORMGEVING Philip Leussink UITBALIE Flora Minis en Susan Meisen TECHNISCHE COÖRDINATIE Judith Brijnzeels en Frank Wijnands EXPOSITIEBEGELEIDING Peter Snellens FACILITAIR Nandi Nijsten FINANCIËN Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, VSB Fonds, Fonds 21, Elisabeth Strouwen Fonds en Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof. Met dank aan de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-)locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren.

MEDIAPARTNERS NPO Klassiek, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie voor meer informatie en aanmelding • musicasacramaastricht.nl/over-ons/steun-het-festival

STICHTING MUSICA SACRA

Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht

• info@musicasacramaastricht.nl

• musicasacramaastricht.nl

• [facebook.com/MusicaSacraMaastricht](https://www.facebook.com/MusicaSacraMaastricht)

